

faa ringe; undertiden kan det løbe op til 1 $\mathcal{R}$, og ganske faa Steder maaskee til 3 a 4 $\mathcal{R}$, det er nu en betydelig Sum. Skolelæreren kunde maaskee derved samle sig saameget, at han kunde faae Raad til at anstafte sig de Stovler, som han slider for at bære Præsternes Breve omkring. Jeg veed ikke, om den ærede Cultusminister muligviis skulde faae Leilighed til i denne Session at befrie Skolelærerne for Provstetaxen, i saa Tilfælde vil Gevinsten jo blive betydeligt større. Dernæst havde jeg, da jeg forlangte Ordet, i Sinde at ville yttre min Glæde over det Mød., som jeg fandt den ærede Cultusminister at være i Besiddelse af, eller rettere sagt, som jeg troede der her var lagt for Dagen, nemlig med Hensyn til, at det forekom mig, som om han her har voyet, hvad man ikke i lang Tid har voyet her i Landet, at træde op mod det lærde Skolevæsen; idet han nemlig har taget en Indtagt bort, som dette havde. Jeg skal imidlertid ikke nægte, at under Debatterne have mine Anskuelser ikke været aldeles de samme, som da jeg bad om Ordet; men mit Haab er dog ikke aldeles tilintetgjort, og det er virkelig glædeligt, thi det er aabenbart, at en Cultusminister, som værdigt skal udfylde den Post, som er ham overdragen, han maa være i Besiddelse af et freidigt Mød., thi han vil faae haarde Kampe at glennemgaae, og navnlig med Hensyn til hele det lærde Væsen, eller, som Somme kalde det, Uvæsen. Thi for at bringe Almueskolevæsenet og Folkeskolevæsenet tilveirs vil det være aldeles nødvendigt, — det er idetmindste min Overbeviisning — at flaae ind paa en heel anden Wei og lade en Deel af de Penge, som hidtil ere gaaede over til de egentlige Classeskoler eller Embedsskoler, gaae over paa den almindelige Folkebannelse, thi det er dog egentligt denne, som maa ligge Staten paa Hjerte. Embedsskolerne kunne vi paa ganske faa Undtagelser nær, troer jeg, ganske freidigt overlade til den private Industrie; thi det er jo almindeligt anerkjendt, at Staten ikke skal drive Fabrikker. Hvad dernæst de specielle Paragrapher angaaer, saa hører det vel egentligt nærmest til den anden Behandling; men det kunde dog maaskee tillades, siden ingen Anden i saa Henseende er

bleven betagen Ordet, at gjøre en Bemærkning med Hensyn til § 2; jeg deler nemlig ogsaa den Anskuelse, som min....

Formanden: Jeg maa dog bede den ærede Taler bemærke, at, saavidt jeg troer, har ingen Anden specielt udtalt sig om de enkelte Paragrapher; der var ifkun en æret Taler, som anmeldte et Ændringsforslag til § 3, hvilket jeg ikke fandt det nødvendigt strax at forhindre udtalt; derfor, hvis den ærede Taler vil gaae ind paa en speciel Behandling af § 2, vil jeg tillade mig at henvise dette til Sagens 2den Behandling.

Frolund: Det skal ikke være nogen speciel Bemærkning. Der er i § 2 Tale om, at Skolelærerne skulle være frie, men at derimod Communerne skulle betale til Skolelærerne det, de før svarede til de lærde Skoler. Jeg vil stemme derimod, foruden af den samme Grund, som min ærede Sidemand (Boisen), saa tillige af den Grund, at jeg troer, at det i det Hele taget vil være skadeligt for Skolelærerne. Det vil fremfalde Misnoie paa mange Steder, og det vil maaskee derved igjen give Anledning til, at man faaer at høre disse mange Klager, som idetmindste fra en vis Side stadigt bringes tilstovrs mod Almue- og Bondestanden, nemlig at den i det Hele taget kniber, naar det kommer an paa at yde Noget til Skolevæsenet. Disse Klager anseer jeg for aldeles ugrundede; jeg har i de ikke saa ganske faa Egne, hvor jeg er bekjendt, havt Leilighed til at bemærke, at Landalmuen i det Hele taget vil være villig til at betale endogsaa ganske klækkeligt til Skolevæsenet, men naturligviis ikke under de Former, hvorunder vi nu have Skolevæsenet, ikke saa længe, vi have en saa daarlig Tvangsfole som den, der for Tiden findes.

Monrad: Jeg haaber ikke, det vil blive anseet, som om Thinget billigede de forskjellige nys fremkomne stærke Angreb paa det lærde Skolevæsen, fordi de ikke besvares, og jeg skal derfor ikke opholde mig ved dem, men ende hermed. Den foregaaende ærede Taler begyndte med saa godt Forsæt at holde sig til Sagen, og det lykkes des saa slet i Udforelsen, at det forekommer mig at bevise, at det maa være ret en Lycho Brahes Dag for Talerne,